

Naš list

Glasilno za kamniški okraj. - Izdaja konzorcij (Fr. Kokalj). - Urejuje dr. J. Gracar, Groblje - Tiska Misijonska tiskarna (za tiskarno A. Trontelj). - Izhaja dvakrat na mesec. - Posamezna številka stane 50 par. - Letna naročnina 12.- din. Cena inseratov po dogovoru.

Kako bomo volili?

Naš voditelj dr. Korošec je imel 30. oktobra v Ljubljani pomemben govor o volitvah 11. decembra in o našem položaju. Ker smatramo za potrebno, da ta govor prebere in premisli sleherni človek v našem okraju, ga priobčujemo tudi mi v celoti:

Naša stranka stoji danes v sredini političnega življenja v državi. Ona je najmočnejša, najbolj organizirana stranka, stranka z jasnim programom za sedaj in za bodočnost. Nobena druga stranka ji ni v razsežnosti in moči enaka. Dravska, Dunavska, Moravska, Vardarska, Zetska, Drinska in Vrbaska banovina so v njenem taboru. Napoved, kakšen bo izid volitev dne 11. decembra, zaradi tega ni težka.

Zato pa vidimo, da se vse druge stranke, strančice, frakcije in pokreti iz strahu pred prevelikim porazom zbirajo in strinjajo skupaj v eno skupino, da bi izvlekle maksimum uspehov iz volivnega boja. Komunisti, socialisti, pohorci, pofovci, nezadovoljneži in vsakovrstni odpadki iščejo in prosijo zavetja in zaščite pod streho edino kompaktnije Radičeve ali Mačkove stranke. To je konglomerat, to je mešanica, ki se razdrobi v svoje drobce, ako močno udariš po njej. In mi bomo dne 11. decembra z vso svojo močjo udarili po njej, da se bo razletela v drobne kosce.

Ta mešanica, ki se lepi na Mačkovo stranko, nima nič skupnega ne med seboj, ne z dr. Mačkom. Naj reče, kar kdo hoče, mi smo po svojem programu vendarle prvi in edini poklicani, da se sporazumemo z dr. Mačkom glede ureditve naših notranjih razmer. Mi imamo voljo za to, mi imamo moč, mi imamo tudi jasen program za to. Združena opozicija nima niti sedaj, niti ne bo imela v bodoče dovolj moči, niti nima dovolj realnega in izdelanega programa za to. Kako pa se naj pofovci, pohorci, socialisti, komunisti uporabijo v enotno konstruktivno delo, tega nihče ne ve povedati. Smešno bi bilo kaj takega trditi in verovati.

Predpostavimo, četudi tega nihče ne veruje, da bi naša pisana opozicija dobila dne 11. decembra večino. Ona bi ne bila sposobna niti za trenutek, da prevzame in nosi na svojih ramenih celo državno zgradbo. To je le koalicijska za volivno borbo proti nam, ne pa koalicijska za vladanje! To bi nastale težave in zapletljaji, ki si jih noben prijatelj miru in reda v državi ne more želeči, posebno v sedanjih časih ne, ko je mednarodna situacija še vedno motna in nejasna.

In kaj bi pomenilo zunanje politično, ako bi, recimo, zmagal ta konglomerat? Mi bi se takoj oddaljili od sedanje zunanje politične linije, ki nam je ravnokar zagurala mir na vse strani, naš obvarovala vsake vojne ne-

varnosti in nam ohranila celino in ugled države. Kdor se hoče podati v vojne nevarnosti, naj gre s komunisti, socialisti, pofovci in pohorci, pametni in trezni ljudje pa, o tem sem prepričan, bodo šli z nami, ki smo tudi zunanje politično prestali skušnjo z odličnim uspehom.

Ali ni tudi simptomatično za miselno zaostalost naše opozicije, da prihaja še vedno z zunanje politično orientacijo, ki je v zadnjih viharjih časih doživela brodolome in ki jo zapuščajo sedaj tudi njeni dosedanji poborniki?

V politiki je vedno treba gledati v bodočnost in naš narod naj v teh volitvah dobro premisli, v katero smer naj plovemo, v nevarnosti vojne ali pa v mirno sožitje narodov. To je treba enkrat glasno povedati, da ne bo zaradi bodočnosti kakšne nejasnosti.

Naša zmaga pomeni: nadaljevanje naše notranje pomirljive politike in razširjenje le-te za režitev vseh aktualnih političnih problemov, zmaga nasprotnikov bi pomenila popolni kaos v notranjih razmerah. Nihče ne bi vedel ne kod ne kam.

Naša zmaga pomeni: prijateljstvo z vsemi narodi, osobito s sosednjimi, ohranitev dragocenega miru; zmaga nasprotnikov bi pomenila, da krenemo na nova pota, polna nevarnosti za mir in za celo našo državo.

Naša zmaga pomeni, da vemo, kam gremo v notranji in zunanji politiki.

V teh volitvah gre za tako važne in velike stvari, da se mi zdi premalenkostno, da bi se v tem trenutku bavil z različnimi Kramerji, Pucelj, Petejani ali celo s Stanovniki. Vsakdo nam mora priznati, da smo celo državo in z njo tudi Slovenijo vodili k napredku, blagostanju, miru in redu. To so neprecenljivi uspehi naše notranje in zunanje politike.

Zopet se čuje, to se namreč ponavlja pri vsakih volitvah, da dr. Korošec in njegovi prijatelji prodajajo in izdajajo Slovenijo.

Vsakdo v državi, Slovenec, Hrvat in Srbe, da dr. Korošec ljubi svojo državo in svojo Slovenijo. Ali ljubezen prodaja svojo zemljo? Kdo se je brigal od zedinjenja sem do danes za Slovenijo? Kdo se je brigal za univerzo? Za srednje šole, za meščanske šole, za ljudske šole, za akademijo znanosti in umetnosti? Vsi so bili nasprotni, vsi so nam metali polena pod nogo, vsi so govorili o slovenskem jeziku nasprotno ali vsaj s preziranjem. Vsega tega in marsičesa ne bi imeli, ako bi dr. Korošec in njegovi pristaši ne bili zvesti v ljubezni do svoje ožje domovine. Poglejte samo, kaj smo imeli pred dvajsetimi leti in kaj imamo danes! Vkljub nasprotovanju

onih, ki sedaj visijo na Mačkovi listi, smo dosegli velikanski napredek in mi vemo, da naše delo in naši uspehi še niso končani.

Naša vlada je trdno odločena, da bo po volitvah resno pristopila k reševanju notranjih razmer. V tem volivnem boju dajati kakšna podrobna pojasnila, za to volivna razburkanost ni prikladna. Gotovo bodo Hrvati v nami bolj zadovoljni kot s svojimi zavezniki pofovci, pohorci in komunisti.

Da mislimo na Slovence, je samo po sebi umljivo. Za bodočnost Slovencev se ni treba nič bati.

Vse razumem, kar se sedaj dogaja v početku volivne borbe. Razumem, da je večina naših nasprotnikov izgubila svoje glave in svoje programe in da se v splošni zbeganosti zateka k dr. Mačku. Samo tega ne razumem, da bo dr. Maček pod svojo streho vzel tudi komuniste. To je nekaj nezasišlanega, nekaj strašnega, ker daje s tem pobudo največjim neprijateljem družabnega reda in miru. Nevarno se je s tem strupom igrati. Toda treba je pred vsem svetom pribiti to žalostno in nevarno početje. Vsa Evropa, posebno naše sosedne države, se bore proti temu strupu, a dr. Maček ga sprejema pod svojo streho! Komunistem ni neškodljiv, kakor je na primer saharin, on je strup.

Da mislimo na kmeta, obrtnika in delavca, mislim, da smo to dovolj pokazali že doslej s svojimi dejanji. V ozki zvezi s temi stanovni bomo tudi v bodočnosti storili vse, kar zahteva njihova korist in njihov napredek. Prepričan sem, da bodo naše finance, ki so sedaj bile drugod angažirane zaradi nevarne zunanje politične situacije, kmalu dovolile, da se tudi našim uradnikom, ki tako vestno vršijo svoje dolžnosti, priteče v pomoč in izboljša njihovo težko stanje.

Trojno je potrebno za našo čim sijajnejšo zmago: da smo složni in se ne ukvarjamo z malimi osebnostnimi vprašanji, da gremo z vnašamo na delo in da ne zanemarjamo intenzivne agitacije; da gremo z navdušenjem, korajžjo in ponosom po svojo zmago!

ŽENSKO KOLO

tovarniško novo in fine znamke je zelo ugodno na prodaj. Več se izve v Društvenem domu v Grobljah.

CERKEV V DOMŽALAH POVEČANA IN POLEPŠANA

Letošnje leto je župna cerkev v Domžalah doživela precejšnjo povečavo in polepšanje. Cerkev je bila na oltarnem koncu podaljšana, na desni strani pa je bila v smerju z zakristijo na levi strani prizidana prostorna kapela. Zdaj bo dovolj prostora za otroke pred oltarjem, moški pa bodo imeli prostor v novi kapeli. Tudi zakristija je bila povečana. Oltar je bil pomaknjen nazaj k zadnji steni in je dobil veličastno sliko Marijinega vnebovzetja. Tik ob glavnem oltarju sta na vsaki strani po dve okni, kar daje oltarju močno dnevno svetlobo. Cerkev je dobila tudi krasno obhajilno mizo iz črnega marmorja in ob stenah prezbiterija moderno električno razsvetljavo. Na zunanji steni za oltarjem je postavljen visoko zgoraj veličasten kip Kristusa Kralja, viden skoro po vseh Domžalah. Izdelal ga je kipar Loboda. Nekaj posebnega pa so slike na presno, katere je izvršil slikar Slavko Pengov. S temi slikami je okrašen svod nad glavnim oltarjem do obhajilne mize in vdolbine na vsaki strani oltarja. Opis teh krasnih slik priobčujemo v posebnem članku.

16. oktobra je to lepo in povečano cerkev prišel blagoslovit sam prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman. Za to priliko se je nabralo toliko vernikov, da je morala biti sv. maša, katero je opravil g. škof zunaj cerkve. V govoru je g. škof zanimivo opisoval nove slike v cerkvi in pozival Domžalčane, naj se z zupanjem zatekajo k svoji nebeški zavetnici, katere življenje imajo na tako dovršen način vpriporjeno v svoji župni cerkvi. Slovesnosti se je udeležil kamniški dekan in kanonik Matej Rihar in veliko drugih duhovnikov. Prisotni so bili tudi zastopniki oblasti, fantje in dekleta v krojih, prosvetno društvo, gasilci in šolska mladina ljudske in meščanske šole z učiteljstvom.

Domžalskemu župniku, g. svetniku BeBrniku moramo čestitati k tako uspeli povečavi in polepšavi župne cerkve. Želimo mu le, da bi mogel kdaj še ostali del cerkve okrasiti na enak način.

Janez Veider:

Nove cerkvene freske v Domžalah

Spet je naš priznani cerkveni slikar Slavko Pengov ustvaril novo, prav lepo cerkveno umetnijo. Poslikal je na novo urejeni prezbiterij domžalske cerkve. Vse stenske freske in oltarna slika na platno tvorijo eno samo zaokroženo izrazito marijansko celoto. Vso steno za oltarjem pokriva orjaška oljnata slika v mogočnem zlatem okvirju. Predstavlja cerkveno patrono: Vnebovzetje Marijino. Je čisto moderno zasnovano to Vnebovzetje. V oblakih nesejo Marijo angeli, ki so prav značilni za Pengova. Mati božja je naslikana že vsa poduhovljena v beli halji z modrim plaščem. Tako je Marija oblečena tudi na freskah, kjer jo vidimo naslikano sedemkrat. Spodaj na zemlji stojijo mogočne postave apostolov, ki so zbrani okrog praznega groba. Čudovite so barve njihove obleke, močno razgibane njihove geste. Ta veličastna oltarna slika v zlatem okvirju da izredno močen poudarek celemu oltarju.

Prav tako posrečene so tudi freske. Zelo močne so v barvah in naravnost drzne v se-

stavi. Na pokončnih stenah je v šesterih plitvih duplinah naslikal mojster pet skrivnosti veselega dela rožnega venca in v šesti smrt Marijino. Prav samosvojski je v teh slikah Marijin lik. Slikovito belomodro oblečena Devica ima prikupen realističen obraz. Tudi ozadje slik, ki predstavlja prostor, kjer se dogodki vrše, je prav samosvojski. Kako zanimiv je n. pr. lesen kasetiran strop v sobici Oznanjenja, ki se sicer naslanja na običajni in tako priljubljeni način klečeče Device z angelom pred njo, pa je vendar podan zelo moderno. Izredno nežni so žarki, ki lijejo od Sv. Duha na Marijo. — Obiskovanje ima še prav posebno zanimivo scenerijo. Po ozki, na obeh straneh obzidani ulici je prispela Obiskovalka. Skozi mogočna jutrovska vrata sta ji prišla nasproti Zaharija in Elizabeta. — Polna božične poezije je slika rojstva Gospodovega. Spredaj kleče pastinci. Mati ljubko Dete pravkar polaga v jaslce, zadaj opazuje resni sv. Jožef. V ozračju plavajo angelci otročiči. Ozadje tvori lestva in tramj podrte štalice. — Darovanje se vrši na obokanem tempeljskem hodniku. V sredi stoji sv. starček, ki se ga oklepa božje Dete, pred njim sta Marija in Jožef, ki je naslikan tako, da gledalcu popolnoma kaže hrbet in zadnjo stran glave. To je pač težek način slikanja, ki ga je Pengov prav po Giottovem načinu lepo rešil. Božja Mati že čuti bodoče trpljenje in pritiska roko na boleče srce. — Dvanajstletni sedi ob mogočnem tempeljskem stebri, ko sta ga našla starša med učenci. — Prav samosvojska je Marijina smrt. Devica leži na snežnolebi postelji in je pravkar izdihnila. Učenec ljubezni, obdan od drugih apostolov, ji stoji ob strani. Že se je odprlo nebo in poslalo mogočne žarke poveljanja na Devico. Priplavali so tudi ljubki angelci, da ponesejo Marijino dušo k njenemu Sinu v nebesa.

Vse stropne slike povečujejo Marijino kronanje. Kronanje Marijino na cerkvenih stropih je bil priljubljen predmet že našim baročnim slikarjem. In prav v grobeljski cerkvi, ki je domžalski najbližja, imamo zanimiv primer, kako je naš najboljši freskant Illovšek na baročni način pred skoraj 200 leti upodobil isti prizor Kronanja, kot ga je naslikal na moderen način Pengov v domžalski cerkvi. Če obe dve stropni sliki primerjamo, vidimo podobnosti, pa še večje razlike. Središče obeh je Marija na ogromnem oblaku, ki ga držijo angeli. Na obeh slikah sv. Trojica Marijo krona. Tudi angeli na obeh slikah igrajo podobno vlogo. Povsod nosijo oblake in v simbolih proslavljajo Marijo. Tudi v živahnosti kretenj so si angeli podobni, lahko celo rečemo, da po živahnosti domžalski grobeljske celo prekosijo. Velika razlika med obema slikama pa je v tem, da je osrediščna slika Kronanje pri Pengovu upodobljena v dostojanstveno mirni obliki, dočim je Illovšek tudi Kronanju podelil močno baročno razgibanost. Pengovova freska se začne nad steno za velikim oltarjem. Tu vidimo mogočne, prav baročno razgibane angele s simboli: s palmo, ki znači Kraljico mučencev, z mečem, ki spominja na Marijino prebodeno srce, s tehtnico kot Podoba pravice, s kelihom in kadilnico kot Posoda duhovna, z odprto knjigo kot Devica najmodrejša. Tem angelom so pridruženi angeli nosilci oblaka, na katerem kleči dostojanstveno mirna nebeška Kraljica. Še višja nad njo pa sta že čisto v eteričnih barvah upodobljena Oče in Sin, ki Marijo venčata. Na najvišji točki plava Sv. Duh. Sv. Trojico in Marijo

obkrožajo nad njihovimi glavami spet novi angeli, ki držijo venec, s katerim obsrediščno skupino ovijajo. Tudi ti angeli so slikani v mogočni dimenziji in v živahnih gibih.

Toda s tem stropna slika še ni zaključena. Tam, kjer pokončne stene prehajajo v strop, je umetnik naslikal šest skupin oseb, ki opozarjajo na Kraljico očakov, prerokov, apostolov, mučencev, spoznavalcev in devic. Vse osebe so vidne do kolen. V levem kotu ob oltarju imamo skupino prerokov: Noe spušča golobčka, Abraham daruje, Jakob se bori z Bogom. Najveličastnejši pa je Mojzes s tablam postav. — Na nasprotni strani so štirje glavni preroki: Izaia, Jeremija, Ezehiel in Daniel. — Nato sledi na levi skupina sv. Petra in Pavla in štirih evangelistov. Na nasprotni strani pa so mučenci: sv. Štefan, Boštjan in Janez Nepomuk. V kotu na levi so spoznavalci: Frančišek v zamaknjenju, Rok in Alojzij. Na nasprotni strani so device: Katarina s kolesom, Lucija stoji neustrašeno pred sodnikom in nežna Cecilija. Nekaj posebnega so obrazi posameznih oseb, vsak je študija sama zase. Poudariti je še čudovito sočnost pestrih barv teh krasnih fresk.

Mojster Pengov je pred delom obljubil, da domžalske freske ne bodo zaostajale za blejskimi. In govoril je resnico!

ŠMARNNA GORA

(Po zapiskih vodiškega župnika P. Janca.)

Šmarna gora je strma, osamljena gora z dvema vrhovoma, vrh s cerkvijo je 667 m, Grmada pa 676 m nad morjem; upoštevač, da je šmartno pod šmarno goro 314 m nad morjem, je Gora nad ravnino 353 m visoka.

Gora nudi izredno obsežen razgled in je radi bližine Ljubljane brez dvoma najbolj obiskovana izletna točka v Sloveniji.

Šmarnogorsko rastlinstvo se dostikrat prav nič ne ravna po pratiki in pokuka iz zemlje v času, ko bi ga nihče ne pričakoval.

Zgodnja preteklost šmarne gore je precej temna. Verjetno je bilo na vrhu šmarne gore že prazgodovinsko stanovišče. Rimljani so v bližini šmarne gore kopali in topili železno rudu, kakor spričuje v cerkveno steno vzdian napis v Spodnjih Gamejnah. Tudi ime vasi Medno (medium viae) priča o Rimljanih.

Verjetno je, da je bil v začetku drugega tisočletja na tej gori grad.

Listina z dne 1. oktobra 1216 govori o Albertu z Marijine gore (Albertus de Marienberg) in o Wernandu iz Smlednika (de Vledenik).

Listina iz l. 1248 govori o vitezu Konradu »von Marienberg«. Tudi pogodba z dne 1. maja 1331 je bila spisana na Marijini gori ob Savi (Marienberg an der Save). Iz teh listin bi se torej dalo sklepati, da je bil na šmarni gori grad, ki se je imenoval Marienberg, njegovi lastniki Marienberški ali Marijinogorski ali šmarnogorski.

Prvotno se je kraj imenoval Holm (nemško Cholmberg) in pozneje Kahlenberg, višavi nasproti črez ravnino je bil drugi hrib, nižji, zatorej Holmec (Homc). Prvi je dobil v nemščini naslov Grosskahlenberg, drugi Kleinkahlenberg. Po Marijini kapeli ali cerkvi je pa že v 12. stol. dobil ime Marienberg, kasneje kmalu pa šmarna gora, ko gori ni bilo več gradu. Grad je moral biti last šmarnogorskih gospodov.

Tudi ljudska tradicija je ohranila spomin na ta grad.

(Dalje prih.)

Razgledišče

VOLIŠČA IN PREDSEDNIKI VOLIVNIH KOMISIJ

11. DECEMBRA V KAMNISKEM OKRAJU

- 1) **Blagovica:** Blagovica, društveni dom. — Intihar Ivan, šolski upravitelj Trzin
- 2) **Dob:** Dob, društveni dom. — Tepež Anton, inženir, Dob 105.
- 3) **Domžale:** Domžale, občinska pisarna. — Dr. Jurij Dolenc, uradnik gl. kontr., Belgrad.
- 4) **Homec:** Preserje, občinska pisarna. — Čampa Josip, višji kontrolor v p., t. t. direkcije, Ljubljana.
- 5) **Ihan:** Ihan, šola. — Rožič Viljem, šolski upravitelj, Jarše.
- 6) **Kamnik:** I. Kamnik, šola — Glavni trg. — Dr. Žvokelj Dominik, odv., Kamnik.
II. Mekinje, prosvetni dom. — Jezeršek Ivan, šolski upravitelj, Komenda.
III. Nevlje, šola. — Štrus Franc, šolski upravitelj, Blagovica.
IV. Tunjice, šola. — Dr. Franc Vidic, vladni svetnik v p., Kamnik.
V. Podgorje, pri posestniku Svetlinu v Podgorju 43. — Potrato Karel, sodnik, Kamnik.
- 7) **Kamniška Bistrica:** Stahovica, občinska pisarna. — Dr. Josip Dobrošek, sodnik, Belgrad.
- 8) **Komenda:** I. Komenda, društveni dom (stari). — Malešič Janko, šolski upravitelj, Mekinje.
II. Zalog, šola. — Müller Anton, šolski upravitelj, Zalog.
- 9) **Krašnja:** Krašnja, šola. — Trstenjak Niko, vodja zemljiške knjige, Brdo.
- 10) **Lukovica:** Lukovica, občinska pisarna. — Zupančič Gilbert, sodni predst., Brdo.
- 11) **Mengeš:** Mengeš, šola. — Bokalič Franc, vodja zemljiške knjige, Kamnik.
- 12) **Moravče:** I. Moravče. — Dr. Konrad Blejec, sodni pripravnik, Ljubljana.
II. Peče, šola. — Urankar Pavel, profesor srednje tehnične šole, Ljubljana.
III. Vrhpolje, šola. — Žitko Vladimir, profesor III. drž. realne gimnazije, Ljubljana.
- 13) **Motnik:** Motnik, občinska pisarna. — Šegula Alojzij, višji sodni oficial, Kamnik.
- 14) **Radomlje:** I. Rova. — Inž. Birk Franc, Kamnik.
II. Radomlje. — Viktor Andrejka, polkovnik v pokoju, Ljubljana.
- 15) **Sela pri Kamniku:** Sela, društveni dom. — Keržan Janez, šol. upravit., Smartno.
- 16) **Smartno v Tuhinju:** Smartno, društveni dom. — Petrič Franc, šolski upravitelj, Sela.
- 17) **Trojane:** I. Št. Gotard, društveni dom. — Vodopivec Bogomir, šol. uprav., Znojile.
- 18) **Trzin:** Trzin, šola. — Pernišek Franc, uradnik OUZD, Ljubljana.
- 19) **Vodice:** Vodice, šola. — Hladnik Leopold, šolski uprav., Št. Vid nad Ljubljano.
- 20) **Zgornji Tuhinj:** Zgornji Tuhinj, šola. — Jenko Metod, šolski upravitelj, Rova.

Stranje

Ob poldrugstoletnici. — V soboto, dne 15. okt. so zagoreli kresovi po naši, na prostoru zelo obširni župniji; domači zvonovi so se poskušali z zvonovi pri podružnicah; vmes pa so še stopili naši godbeniki pri požarni brambi: vsi ti glasovi so skušali med župljani vzbuditi slavnostno razpoloženje. Zakaj naslednjega dne je minilo ravno 150 let, odkar je bil podpisan odlok, da se v Stranjah ustanovi samostojna duhovnja in je dušno pa-

stirstvo v tej duhovnji nastopil bivši frančiškan p. Gotfrid Žnideršič.

Na dveh mlajih pred cerkvenimi vrati je na slavaloku nabita št. 150 oznanjevala namen in pomen tega dneva za tukajšnje župnijo. Cerkev sama pa je tudi vsa z vencem preprežena govorila o slavlju trikratnega abrahamovanja naše župnije.

Spodobilo se, da se tudi tukaj na tem mestu malo ozremo nazaj na minuli stoinpetdeset let in vsaj v nekaterih besedah podamo nekaj spominov na pretekle čase. Ob ustanovitvi so našli v duhovnji 799 ljudi, danes jih imamo že precej nad 1300. Rojstna knjiga izkazuje 4155 rojenih, v mrliški knjigi je vpisanih 3069 mrličev, večidel domačinov, le v zadnjih desetletjih imamo vpisanih nekaj tujcev, katere je v naših hribih dohitela smrt. V poročni knjigi stoji zapisano, da jih je doslej v naši župniji stopilo 1030 parov pred poročni oltar. Po veliki večini vsi v domači župni cerkvi, redki v podružnici za Kalom, nekaj več v kapelici lurske M. B. v Kamniški Bistrici. Med temi več tujcev-turistov, ki prihajajo obhajati ta važni korak v zakonsko življenje semkaj v gorsko samoto in tihoto. Oklicanih pa je bilo — od l. 1823 hranimo oklicne knjige — 1161 parov. Dušnih pastirjev smo imeli v tem času 13. Štirje izmed njih čakajo vstajenja med nami (Prener Martin, Kezer Matija, Begel Jožef, Kmetič Mihael) sedem jih je odšlo od nas drugam in so tam našli svoj počitek (Žnideršič Gotfrid v Kalu pri Št. Janžu, Šafer Francišek v Radomlju, Benedik Mihael na Ježici, Lipovec Blaž v Kamniku, Pretner Jožef v Kovorju pri Trziču, Malovrh Gregor v Št. Vidu nad Ljubljano, Cegnar Jožef v Smledniku), dva sta pa še živa (Molj Janez in Langerholc Jan.). K novi maši domačih rojakov so zvonili farni zvonovi v teh letih šestkrat: Jeras Andrej (1791), Zagar Jožef (1827), Martinc Gašper in Dobovšek Jožef (1830), Prelesnik Florijan (1843) in Skrbinc Jožef (1858). Tu je opravil svojo novo mašo tudi sedanji trnovski župnik v Ljubljani, gospod Cegnar Janko, nečak takratnega župnika Cegnarja (1910).

Zapišimo še nekatere dogodke iz teh stoinpetdeset let. Sedanje župnišče je bilo pozidano oz. prezidano l. 1821, kakor kaže letnica nad vhomom. L. 1829 so po zjutranji maši obstopili cerkev financarji in vojniki in so ljudi izpuščali iz nje le posamezno. Iskali so med njimi »kontrabantarjev« s tobakom. Ko je za to izvedel takratni ljubljanski škof Wolf, se je pritožil na vlado zoper tako postopanje; s kakšnim uspehom, ni znano. V letih 1833 in 1834 so predelavali takratno župno cerkev, ki je bila dne 22. junija l. 1834 posvečena. Leta 1840 so pogorele Zgornje Stranje in je umrlo tudi troje vaščanov za opekljami. Eden najstrašnejših dogodkov pa je in bo ostal 19. december lanskega leta z roparskim napadom na cerkev in na tabernakelj. Daj Bog, da bi župnija kaj takega nikdar več ne doživela!

Do l. 1875 so se stranjski duhovniki imenovali lokalisti. Bili so pač samostojni dušni pastirji, vendar pa še vedno kolikortoliko odvisni od prejšnje matere fare. Tega leta pa je bila pod škofom Pogačarjem povzdignjena naša župnija z mnogimi drugimi vred do časti pravih župnij.

Sklepamo to poročilo z željo, da bi ljubezen do domače župnije ne le pri nas, ampak tudi povsod drugod vedno bolj rastla in se krepila. Naj bi se župljani vedno bolj zavedali, da so s svojim dušnim pastirjem vred ena duhovna in božja družina! Ali pa kakor je sveti Pavel pisal Korinčanom: »Božji sodelavci smo, vi pa ste božja njiva, božja zgradba.«

Groblje

Misijonska prireditev na misijonsko nedeljo je zelo lepo uspela. Dvorana je bila polna, kot že dolgo ne. Otroci Marijinega vrtca so prav lepo podali več točk. Posebno je ugajal prizor z lučkami in petje misijonske pesmi pred žarečim križem. Igra »Za misijone«, ki so jo igrali igralci iz Ljubljane, pa je napravila na gledalce neizbrisen vtis. Vsebina igre sama je nad vse pretresljiva, poleg tega pa so igralci tako dovršeno igrali, da kaj takega na našem odru še nismo videli.

Takoj za misijonsko prireditvijo, v četrtek, dne 27. oktobra je imel Fantovskij odsek in Dekliški krožek svojo **telovadno akademijo**. Kljub dežju, ki je padal ves dan, se je zbralo v dvorani kar lepo število prijateljev naše mladine. Vse točke akademije so prav lepo uspeli in navdušile občinstvo. Fantje in dekleta so pokazali prav znaten napredek. Sploh je vsa akademija pričala o marljivem delu in velikem vsestranskem prizadevanju članov in članic. Kljub majhnemu okolišju šteje odsek in krožek v Grobljah z naraščanjem skupno 79 članov in članic. — Ob tej priliki sta se poslovila dva marljiva člana odseka, njegov načelnik Vinčo Kokalj in okrožni tajnik Stanko Pirnat. Odšla sta na dvoletno vojaško službo.

Knjižica »Groblje«, o kateri smo zadnjič govorili, je izšla. Krasi jo izredno veliko število slik na finem papirju. Ker so dohodki od knjižice namenjeni za prenovitev grobeljske cerkve, še posebej priporočamo knjižico v nakup, posebno številnim obiskovalcem grobeljske cerkve od blizu in daleč.

Št. Vid pri Lukovci

Naj spet naštejemo nekaj naših novic! Oni dan je odšla v večnost 74 let stara Ivana Sušnik, ki je do zadnjega hodila iz Vrbe gori na brdsko šolo vsako jutro že ob štirih, da je pometla in zakurila šolske sobe. Prav zanimiva je bila ta stara teta Johana. Bila je namreč sorodnica odstavljene avstrijskega kanclerja Sušnika. Mati Sušnikovega starega očeta je bila preprosto kmečko dekle iz Kratine, ki je v Celju prisluzilo otroka, ki je postal stari oče kanclerja Sušnika. In to dekle je bila sestra očeta naše Johane.

Vesela novica pa je ta, da naša mladina z največjim ognjem pripravlja material za nov Prosvetni dom, ki bo stal na travniku poleg cerkve, ki so ga nam dobrotniki prav zato letos darovali. Naši fantje so navozili že cele gore peska in kamenja in ugasili potrebno apno. Tudi načrte imamo že odobrene. Izgotovil jih je brezplačno sporazumno s Prosvetno zvezo domač arhitekt g. Miha Osolin. Stavba bo dolga 26 m. Najprej bo veža z glavnim vhodom, nad katerim bo balkon. V veži bo sobica za blagajno in stopnice za na galerijo in pod njo shramba za kolesa. Dvorana sama, ki bo imela še dva obstranska vhoda, bo dolga 11 m, široka pa 7 m. Oder bo globok nekaj manj kot 5 m. Za odrom bo društvena soba in dve igralni garderobi. Načrt predvideva tudi še poseben prizidek, v katerem bo stanovanje za cerkvenika in organista, ki se bo zgradil, kadar se bo potreboval. Letošnjo zimo in spomladi upamo stavbo spraviti pod streho v surovem stanju.

Skupno z Domom je v načrtu tudi primerena preureditev cele okolice cerkve v tem smislu, da bo cerkev, šola, Dom in nova kapela, vse skupaj tvorilo eno zaokroženo celoto. Kadar bomo to dosegli, bo okolica cerkve najlepši prostor v celem Št. Vidu.

Ihan

20. oktobra zjutraj ob pol treh je umrl na Mali Loki pri Ihanu upokojeni župnik, gospod Franc Pavlin. Rodil se je v Vipavi, dne 2. decembra 1861. Najprej se je izučil kovaštva. Šele kot 20 leten mladenič je začel študirati in je pel svojo prvo sveto mašo, ko je bil star že 30 let. Služboval je po več krajih: kot kaplan v Toplicah na Dolenjskem in v Semiču, kot župnik pa v Dragatušu, na Colu pri Vipavi ter pri Sv. Trojici in pri Sv. Vidu nad Cerknico. Tu je bil 18 let. L. 1924. je stopil v pokoj, ki ga je preživel v zavodu s križark v Mali Loki.

Dokler je mogel, je vsako nedeljo opravljal dopoldansko božjo službo v farni cerkvi v Ihanu. Pozneje je maševal le v kapelici na Mali Loki. Zadnja tri leta pa tudi tega ni več mogel.

Pogreb je bil v soboto 22. okt. ob 10. uri v Ihanu. Poleg g. kanonika in dekana g. M. Riharja iz Kamnika, ki je opravil pogrebne obrede, je bilo navzočih še 11 duhovnikov. Spominski govor je imel v cerkvi pokojnikov sošolec, g. dr. Alfonz Levičnik iz Ljubljane.

Orglala in pela pa sta pri sv. maši gospod in gospa Lavričeva, ki sta prihitela iz Ljubljane, da s tem izkažeta pokojnemu g. župniku zadnjo čast.

Čeprav je bil rajni gospod zaradi svoje dolgoletne bolezni ljudem, posebno mlajšim, le malo znan, ga je spremilo lepo število Ihancev na zadnji poti. — Pokoj njegovi duši!

Banovina je zopet elektrificirala košček naše občine in sicer v Selu. Zeleli pa bi, da bi električna žica že skoraj tekla po vseh ihanskih vaseh, ker bi luč pozimi najbolj potrebovali.

Kamnik

K dopisu iz Kamnika v zadnji številki pod naslovom: »žalostne senzacije« na željo prizadetih radi popravljamo, da so bile omenjene govornice, kot je večina kamniških, popolnoma izmišljene.

Kamniško okrožje fantovskih odsekov

Odbor kamniškega okrožja fant. odsekov je sklenil na seji, dne 19. okt. 1938, da vsi odseki javijo tekom šestih dni okrožju sledeče: točne naslove odbornikov, število članov, mladcev in naraščaja, ter kratko poročilo o poteku občnega zbora.

Odbor.

Po naših cerkvah

Najprvo bomo seveda obiskali grobove svojih dragih, ki so se ločili od nas in se podali tja v daljno večnost. Naj bi se tam v deželi večnega življenja kmalu spet videli mi in oni! Potem pa jo bomo mahnili po naših cerkvah! Sv. Lenarta bomo z lahkoto obiskali vsi. Saj ima po naših krajih kar precejšnje število cerkva. Najstarejša bo menda na Krtini v dobski župniji, pa tudi druge njemu posvečene cerkve se morejo ponašati s častitljivo starostjo. Obiskali bomo sv. Lenarta v podružnicah za Kalom v stranjski župniji, šli bomo na Kandrše v peški župniji, tega svetnika časte dalje v Znojilah (čemšenik) in na Pešanovici (češnjica). Znamenite so cerkve, posvečene sv. Martinu v Smartnem v Spod. Tuhinju, v Dobu in v Moravčah. Če veste, kje je bila nekdanja Panonija, potem boste vedeli, da je bil ta svetnik skoro naš rojak. Morebiti ga ravno radi tega že od najstarejših časov časte po naših krajih. Njemu

posvečene cerkve in župnije so povsod v naših krajih zelo stare. Naši ljudje priporočajo sv. Martinu svojo živino, zlasti konje, mi pa se učimo od njega ljubezni do bližnjega. Ali veste, zakaj? V Suhadolah v komendski župniji se bomo oglasili pri sv. Klemenju. Ta svetnik je z nami Slovani v nekem bližnjem duhovnem sorodstvu. Sv. Ciril in Metod sta namreč našla njegove ostanke tam v daljnem Kerzonu, kamor je bil kot papež pregnan. Kristusovo Cerkev vedno preganjajo. V časih sv. Klemenja so jo, — oh, kedaj je bilo že to! — sv. Klemen je bil učenec sv. Pavla, že takrat so torej preganjali Kristusovo Cerkev in današnje čase jo tudi preganjajo. Že radi tega nam mora biti sv. Cerkev draga in častiljiva, spoštovanja in ljubezni vredna! — Na Rova in v Rahočce se bomo pa šli priporočat sv. Katarini za pravo pamet. Sebi in vsemu svetu! Prav zmede sedanjih dni nam krvavo pričajo, kako na vseh koncih in krajih manjka vsemu svetu uma in prave pameti. Pri sv. Andreju v moravški župniji in na starodavnih Vačah se bomo pa poklonili Kristusovemu apostolu in bratu sv. Petra, sv. Andreju in ga poprosili, naj bi tudi mi, najmlajši, postali vsak kakor apostol v svojem kraju. Kako potrebno bi bilo, da bi bil vsak izmed mojih ljubih nečakov zares apostol povsod, kjer bi hodil: apostol v šoli, v cerkvi, pri Gospodovi mizi, doma in med ljudmi, apostol v besedi in v dejanju. Če veste, kaj se to pravi!

Urednikova pošta: Nujno prosim vse gg. dopisnike za poročila do 15. nov. V zadnjem času so skoro prenehala.

Ko boste potrebovali karkoli za Vašo kuhinjo ali gospodinjstvo, za Vaše gospodarstvo ali Vašo novo hišo, se obrnite na trgovino

Jos. SENICA
DOMŽALE

Ako potrebujete

DOBRE PEČI
IN ŠTEDILNIKE

oglasite se pri

FRANC KOSMAČU
v Velik. Mengšu
(cesta na Kamnik)

Dobite najboljše in najcenejše peči, izdelane od strokovnjakov, zato brez konkurence v delu in ceni. —

PROTI JAMSTVU NA ODPLAČILA

Posebej se priporočam župniščem in samostanom.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KAMNIKU

registr. zadruga z neomejeno zavezo
(Šutna st. 22 - v lastni hiši)

HRANILNE VLOGE
obrestuje po dogovoru
do 5%.

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

TRGOVINA Z VINOM
AND. MEJAČ
KOMENDA

priporoča svojo veliko zalogo
vseh vrst namiznih
in specialnih vin

Turdka ustanovljena leta 1880.

Telefon interurban: Komenda št. 1